

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET
N:r 14 1929

Samhället och jorden,
ledande artikel.

Hyresgästernas bojkott tas som en uppmaning till införande av effektiv tomträttslagstiftning efter välprövat mönster.

Elin Wägner skriver om Upton Sinclairs Zacco- och Vanzetti-bok, Boston.

Diktatur—Samarbete en replik av Karin Cardell.

I Det triumferande höga rådet ger Dr. Laura Petri ett märkligt porträtt av Frälsningsarméns högsta ledning och knyter därtill några stränga reflexioner.

En del av upplagan åtföljes av bilaga.

Kom ihåg kvartalsprenumerationen!

Tidevarvet kostar endast kr. 4,50 från den första april till årets slut.

Ring expeditionen, tel. N. 282 43, eller prenumerera genom postgiro nr. 1544.

Provision för prenumerantsamlare. Tillskriv expeditionen, Slussplan 1-3 Stockholm.

Gör ett besök i
Söders populäraste bageri
BAGARSTUGAN
Bellmansgatan 6 Hornsgatan 37

Ring N. 7734

Här erhåller Ni upplysningar om S K A D E B A N A N, som genom sin publikorganisation förmedlar teaterbiljetter till ca. hälften av resp. teatrens ordinarie priser.

Galleri Modern

Utställning
ETSARFÖRENINGEN
Sturegatan 26
Vardagar 10-9 Söndagar 1-4

Svenska Eldbegängelse Föreningen

Norrmalmstorg 2 A — Stockholm
Öppen 10-4, lördags- o. helgdagsaftnar 10-2
Tel. Norr 2200 för eldbegängelser
Norr 2280 medlemsanmäln.
Avgift 10 kr. en gång för alla, för begravningsförsäkrad 5 kr.
Krematorier i Stockholm, Göteborg, Örebro och Hälsingborg.

Bojkott eller Tomträtt

Hyresgästerna i det stora, nybebyggda Atlasområdet i Stockholm ha funnit hyrorna i de nyuppförda husen alltför höga och genom möten och sammanslutning protesterat emot den uppskörtning för vilken de utsatts.

Som Atlasområdet ju tyvärr inte är något enstaka fall av husjobberi, utan istället ett ovanligt tydligt exempel på vad som är en vanlig sak, har det sitt intresse med denna hyresgästernas aktion, och de siffror, som genom den blivit framlagda för allmänheten.

Genom en av hyresgästerna tillsatt kommitté, som arbetar i samråd med Hyresgästföreningen, skola först undersökningar göras om de förhållanden, som beröra värd och hyresgäst, och på denna grund ämnar man sedan företaga framställningar om sänkta hyror. Som yttersta utväg finns t. o. m. möjligheten av allmän uppsägning och avflyttning från området.

Orsakerna till de höga hyrorna befinnes enligt hyresgästföreningens införskaffade uppgifter framför allt vara en långt uppdriven spekulation med fastigheterna. Där är hela det vanliga händelseförloppet. Byggmästaren försöker så fort som möjligt frigöra det kapital han lagt ner i byggnaden och säljer den fortast möjligt med största möjliga förtjänst. Därefter går fastigheten från ägare till ägare, med höjd försäljningssumma och höjda hyror för

varje gång, tills man kommit upp till sådana siffror som 700.000 kronor "överbetalning" pr år för Atlasområdets innevärdare, d. v. s. en ersättning åt fastighetsägarna om 35 proc. mer än vad som skulle tillkomma dem, om rimlig avkastning beräknades på rimliga värden.

Byggnadskostnaderna för ett modernt hus beräknas till 55-60 kr. pr kubikmeter av hela husets kubikinnehåll från taket till halva källaren.

Där är exempelvis ett hus taxerat till 575.000 kr. Tomten kostar omkring 100.000 kr. Kubikinnehållet, 6.400 kbm. gånger 57 ger endast siffran 365.000, alltså 110.000 lägre än fastighetens värde, tomtens frånräknad. Detta hus har flera gånger bytt ägare. Sedan husägaren dragit ifrån de utgifter, som han måste vidkännas i räntor på in-teckningar etc. återstår en rest på omkring 16 proc., som är avkastningen på hans eget i fastigheten nedlagda kapital. Depositionsräntan i bankerna är för närvarande 4 proc. Detta är endast ett exempel på måfå.

Vad som alls inte nämnes i denna hyresgästföreningens redogörelse är frågan om tomtpriserna. Tidevarvet vill i detta sammanhang påpeka det av fastighetsdirektör Hasselquist i hans som särtryck utgivna artikel Städernas utveckling och jordfrågan framställda exempel på tomtägarnas glänsande utsikter under nuvarande förhållanden. Ett exem-

pel vars siffror äro väl värda att hålla i minnet.

Stockholms stad överlät våren 1927 med tomträtt på 26 år en tomt vid Östermalmstorg. Tomträttsinnehavaren, som å tomtens ifråga uppfört ett 5-våningshus för en kostnad på 1 mill. kronor, har förbundet sig, att vid tomträttsstidens slut gratis överlämna byggnaden ifråga till staden. Han beräknar själv att därutöver få en nettovinst av 1 å 2 mill. kronor, och för närvarande finns ingenting som motsäger det riktiga i denna hans kalkyl.

Av dessa siffror är främst en slutsats att draga; den tvingande nödvändigheten av en tomträttslagstiftning, som tillförsäkrar det allmänna de värden, vilka nu utan ett spår av hans egen förskyllan tillfalla den enskilde. En tomträttslagstiftning efter trädgårdsstädernas mönster, där också den enskilde skyddas mot utpressning i de höga hyrornas form.

Den av Atlasområdets hyresgäster i utsikt ställda bojkotten av värdena är visserligen ett ståtligt prov på solidaritet och en belysande illustration till lägets svårigheter. Men den är utsatt för alla en bojkotts svagheter och brister och innebär ingenting hållbart för framtiden.

Till framtidens gagn tjänar endast en reform från grunden där villkoren för äganderätt till jord fastställas med ändamålsenlighet och rättvisa som måttstock.

BOSTON. Av Elin Wägner

Upton Sinclairs bok Boston föreligger nu på svenska i tre tjocka delar. Boston är berättelsen om två italienska anarkisters öden i staten Massachussets, om deras liv åren innan de anklagades för-rån-mord, om de sju åren i fängelse och om deras död i den elektriska stolen. Men när boken heter Boston och icke Sacco och Vanzetti, så är det väl därför att dessa två frihetens bekvännare och de förtrycktas vännar ställas mot bakgrunden av staden Boston, själva centrum för Amerikas puritanska och frihetsälskande traditioner, där avkomlingarna från de första engelska emigranterna bo, dessa som kommo över med det berömda skeppet Mayflower. Boston har svikit sina stolta traditioner, det är Sinclairs tes. Han talar om denna stora stad, som under skenhelighet och ofördragsamhet döljer sin girighet, denna stad som är så artig och prydlig, men dock så förrådsk, så kultiverad och korrekt men dock så mordisk.

Det finns en annan berömd amerikansk roman om en rättgång, som också slutar i den elektriska stolen, nämligen Dreisers An american tragedy. Jämför man dessa båda historier, slår det en hur litet det yttre förloppet av en levnad egentligen betyder. Döden i elektriska stolen kan som i Dreisers roman vara en fasans stund för en feg usling som inte förs känns vid sin mordgärning, eller också segerns krön efter de oskyldigas goda kamp, så som fallet var vid Saccos och Vanzettis avrättning den 22 augusti 1927.

På en enda punkt kan man säga att de båda romanerna sammanfalla. De belysa båda orimligheten av den elektriska stolen. Den förefaller vara en lika oproportionerligt för stor apparat att sättas igång mot det ömkliga blötdjur som är huvudpersonen i Dreisers bok, som den förefaller oproportionerligt liten och vanmäktig när den användes av de styrande i Massachussets att befria sig från två obekväma utlänningar som gjort uppror mot kapitalismen.

Det är inte så lätt att läsa Sinclairs bok, och hur skall det då icke varit att skriva den. Den som skriver detta har oräkneliga gånger måst lägga bort den, ta till en stickning,

eller en långpromenad och en gång var jag tvungen att piska mattor, vilket hjälpte. Men det egendomliga är att början, är mest hjärtslitande, ehuru den är en skildring av Vanzettis enkla arbetsamma liv, hans mildhet, medkänsla och barnsliga väsen, hans kärlek till naturen, hans drömmar om frihet och rättvisa. Men beklämningen viker medan man läser vidare om de sju år, under vilka de häktades vännar förgäves sökte förmå myndigheterna att intressera sig för bevisen på deras oskuld och under vilka dramat växte ut från en banal och obeaktad rättgång till en världsangelägenhet. Man har visserligen genomplöjt en historia om partiskhet, hyckleri, lögn, intrigväsen, förfälsknings, provokation, besticklighet, feghet och grymhet... Man har genomlevt de oskyldigt anklagades lidande under den långa processen som gjorde slut på dem. Men man har också levat i två mäns inspirerande och upphöjda närhet.

"Vi äro framför allt angelägna om att rädda vad ingen mänsklig makt utom vi själva kan beröva oss,

eller en långpromenad och en gång var jag tvungen att piska mattor, vilket hjälpte. Men det egendomliga är att början, är mest hjärtslitande, ehuru den är en skildring av Vanzettis enkla arbetsamma liv, hans mildhet, medkänsla och barnsliga väsen, hans kärlek till naturen, hans drömmar om frihet och rättvisa. Men beklämningen viker medan man läser vidare om de sju år, under vilka de häktades vännar förgäves sökte förmå myndigheterna att intressera sig för bevisen på deras oskuld och under vilka dramat växte ut från en banal och obeaktad rättgång till en världsangelägenhet. Man har visserligen genomplöjt en historia om partiskhet, hyckleri, lögn, intrigväsen, förfälsknings, provokation, besticklighet, feghet och grymhet... Man har genomlevt de oskyldigt anklagades lidande under den långa processen som gjorde slut på dem. Men man har också levat i två mäns inspirerande och upphöjda närhet.

"Vi äro framför allt angelägna om att rädda vad ingen mänsklig makt utom vi själva kan beröva oss,

Forts. å sid. 4.

Människor

En tysk officer, som under världskrigets fyra år tjänstgjorde vid västfronten, har i Stockholm talat om sina erfarenheter som infanteriofficer i skyttegravarna och som gasofficer vid en av divisionsstaberna.

En av talarna vid Frankfurtkongressen tillhör denne tyske exofficer, Studienrat Waldus Nestler, också den vid kongressen bildade internationella studiekommittén.

Jag gick ut i kriget, säger Dr. Nestler, med den fasta övertygelsen, att det var ett brott som vi förövade mot våra motståndare och som av dem begicks emot oss. Varför gick jag då med? Jag var vid krigsutbrottet i Schweiz och kunde ha stannat där.

Men mitt folk gick att möta stora lidanden, jag måste dela dem. Det fordras vid ett sådant oerhört tillfälle en mycket klar ståndpunkt för att inse, att mitt lands kultur, som jag kallas att skydda, måhända skyddas bäst genom min vägran att göra krigstjänst.

Men där ute är man i helvetet. Den absolutaste Guds-frånvaro. Ett krossande och förnekande av allt vad mänskligt är, ett nedbrytande av själen, förstörande av kroppen.

Hur länge skall det fortsätta — var finns Gud, när sådant kan ske, frågar soldaten sin löjtnant. Han kan icke svara.

En tysk patrull träffar på en fransk skyttegrav, som utsättes för ett oväntat mordande anfall. Nu dödas de därinne, utan förbarmande. Man ser de röda byxorna, de blå rockarna. Man ser också vad som händer med dem. Men några söka fly. De springa besinningslöst upp, en efter en.

— Ser du dem, tag dem, knäpp dem, ropa de tyska soldaterna, övervåldigade av raseri och stridsrus och skjuta till måls mot de enstaka flyende gestalterna.

Men Nestlers kapten gör, vad som borde ha ställt honom för krigsrätt. — Karlar! Hör upp! Sluta äntligen upp med att skjuta. Det här kan ingen människa längre vara med om.

Det dröjer innan hans röst får makt över de upphetsade men de lyda så småningom och ett glänsande, framgångsrikt anfall avbrytes, därför att en människosjäl gjort revolt mot plikten, som blivit den pålagd.

Efter två år i skyttegravarna kommer Nestler till divisionsstaben, och hans uppgift blir uteslutande att organisera och sätta i verket truppersnas skydd emot gasanfall. — Det räddade mig. Hade jag i ännu två år fått stanna i det fruktansvärda själsliga och kroppsliga elände som skyttegravens rymmer, hade jag utan tvivel blivit vansinnig. Som så många.

Eller sökt en livsfarlig uppgift, som min kamrat frivilligt åtog sig, för att söka döden, när han inte längre stod ut med detta helvete. Han föll, sörjd och begräven som en landsman av fransmännen i byn, där han varit ortskommandant.

Med spända, bleka drag och ögon, som tyckas otröstligt allvarliga, berättar Dr. Nestler om den spåda början till gaskriget, som gjordes med tårgaser, om hela utvecklingen av skydd och anfallsmedel, anfallsmedel och skydd, tills vapnen nått den fulländning med vilken nästa krig kommer att börja.

Han talar om den gamle professor Haber, giftgaskrigets fader, som lugnade officerarna med, att engelsmännen aldrig skulle lära sig tillverka senaps-gas. Tills en dag de tyska sjukhusen fylldes av gasbrända och den ohyggliga vissheten grep de så väl undervisade, att nu äro vi själva mitt i döden.

Han talar om gasskyddets ineffektivitet, de fysiska och psykiska faktorer, som göra det till en omöjlighet.

"Men jag gör det inte som officer, som tysk, eller socialdemokrat eller något liknande. Jag gör det bara som en människa till människor, som en människa till sina bröder."

glatt prat om mat

hör man i de familjer som köpa i

Konsum

Billiga och sunda varor i sunda butiker.

TIDEVARVET

Ut kommer varje helgfri lördag,
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.

UTGIVARE

Ada Nilsson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Elin Wägner.
Elisabeth Tamm.
Honorine Hermelin.

REDAKTIONSSEKRETERARE

Carin Hermelin.
Mottagningstid 10-12.
Telefon Norr 4842.

EXPEDITION:

Telefon Norr 28243.
Kontorskl. kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.
Postgiro 1544.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6.—, halvår kr. 3;50,
kvartal kr. 2.—. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

1 text 20 öre
per millimeter.
Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1929
Wahlstedts Tryckeri Aktiebolag
Storgatan 22

Samhället och jorden

Frisinnade Kvinnors Riksförbunds Verkställande Utskott har till 1928 års pensionsförsäkringskommitté inlämnat en skrivelse av följande innehåll:

"I sitt uttalande inför andrakammarvalen 1928 hävde Frisinnade Kvinnors Riksförbund i jordfrågan bl. a. följande: "För att privatbankernas intresse i jorden måtte upphöra och jordägarnas beroende av privatbankerna förminska, anse vi att pensionsfondens medel huvudsakligen böra placeras genom utlåning mot inteckningssäkerhet i jord."

Vi anse, att jordens frigörande från spekulation utgör ett viktigt led i jordfrågans lösning, och att detta svårligen kan ske utan ingripande från det allmänna sida. Vi anse icke, att det allmänna för detta syfte skall utsätta sig för förluster eller risker, men att tillgängliga statsmedel böra placeras i jord, så att staten successivt övertager den roll privata företag eller intressenter nu spela såsom kreditgivare åt jordbruksnäringen. Därigenom att det allmänna i viss mån kunde reglera jordvärdet, skulle en sund social utveckling på jordbrukets område befrämjas.

Utän att vilja uttala oss om frågan angående fördelen i att bibehålla pensionsförsäkringsfonden eller icke, får Frisinnade Kvinnors Riksförbunds Verkställande Utskott med stöd av, vad vi ovan anfört, till 1928 års pensionsförsäkringskommitté hemställa att, i händelse fondbildning kommer att av Kommittén föreslås, Kommittén även ville taga i övervägande lämpligheten av att huvudsakligen placera fondens tillgångar emot säkerhet av skuldförbindelser, intecknade i fast egendom, detta i vidare mån än som för närvarande är enligt Kungl. reglementet angående förvaltningen av pensionsförsäkringsfonden av den 17 juni 1916 tillåtet.

Framställningen grundar sig på F. K. R:s program och uttalande i jordfrågan inför andrakammarvalen 1928. Det förslag, som skrivelsen avser, är beroende på, om pensionsförsäkringsfonden kommer att bibehållas — en sak vars för- och nackdelar vi inte vilja yttra oss om — och om så skulle ske, och pensionsförsäkringsfondens medel placeras i jord, vore därmed en ringa början gjord

Ambrosia

bjuder sina gäster på en god närande kost, till humana priser, samtidigt som gästerna erbjudas all den trevnad och komfort som den vackra i allmogestil hållna restauranten bjuder. Vi ha all anledning att rekommendera den trevliga restauranten Biblioteksgatan 12 till ett besök.

Frälsningsarméns
Alkoholisthem
Kurön
(Åtnjuter statsbidrag
Två timmars ångbåtsresa från Sthlm
Prospekt och övriga handlingar sändas från
Socialsekretären, Östermalmsgatan 24
Stockholm.

Smakfullakransar, alla priser

La fleuriste

6 Maltorgsgatan
Allm. Norr 6296 Riks 2550

DIKTATUR — SAMARBETE

En replik till Eskilstuna-Kuriren

Eskilstuna-Kuriren har i en ledare, daterad den 21 mars, tagit den av Föreningen Frisinnade Kvinnor i Göteborg i pressen offentliggjorda deklarationen om brytning med Frisinnade Kvinnors Riksförbund till intäkt för ett angrepp på sistnämnda organisation. Må det tillåtas under tecknad, som i åtskilliga år ända till för några månader sedan tillhört Föreningen Frisinnade Kvinnor i Göteborg, att till Eskilstuna-tidningens ledare foga några reflektioner.

Tidningen börjar med ett erkännande av att då Frisinnade Kvinnors organisation efter den fulla medborgarrättens genomförande år 1921 ombildades till Frisinnade Kvinnors Riksförbund, detta på många håll hälsades som ett löftrikt tecken på förnyelsen av vårt politiska liv. Kvinnorna kommo nya och friska in i det politiska livet, de var inte så bundna av tidigare kompromissande och allehanda traditionella uppfattningar på det politiska området, de kunde därför anlägga en mera fri och oberoende syn på tingen. Fröken Tamms insats i riksdagens andra kammar fick också ett erkännande ord, men därmed är lovordandets tid förbi. För allt det politiska upplysningsarbete, som utförts och ännu utförs av Frisinnade Kvinnors Riksförbund, har tidningen endast hårda och fördömande ord.

På vad sätt har då denna organisation försyndat sig? Är det bristande frihet och oberoende i Frisinnade Kvinnors sätt att se och reagera inför samhällslivets företeelser, som kan läggas denna organisation till last. Det var ju denna frihet och detta oberoende, som år 1921 var ett så hoppgivande tecken i det politiska livet. Ingalunda. Tidningen snarare anklagar Riksförbundet att ha drivit friheten och oberoendet allt för långt.

Ett par påpekanden kan kanske här vara på sin plats. För det första, det var Frisinnade Kvinnors

till att bringa jordfrågan över i ett nytt läge.

Detta är en utväg, och ska pensionsavgifterna fonderas, synes det naturligt, att ålderdomspensioneringen utbetalas till ett folk genom dess jord. Men jordfrågan kan naturligtvis icke vara beroende av pensionsmedlens fondering eller icke fondering, den måste på allvar ta uppmarksamheten i anspråk, och det snart, såvida man inte föredrar en oväntad krasch. Öväntad, ty alla borgerliga klagomål över jordbrukets nödläge går ut över de höga statarlönerna och bristen på tullar, vilket inte förmår fånga socialdemokraternas intresse i nämnvärd mån. Men det är genom jordens skuldsättning och jordens överlämnande åt spekulation, kraschen kommer att inträffa.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 10851
STOCKHOLM.

Drick

Ramlösa - Vatten

Vårt lands enda naturligt alkaliska
bords- & hälsovatten.

Riksförbundet, som under det olycksaliga landsmötet 1923 hela tiden arbetade för sammanhållning och som, då motsättningarna visade sig bli allt ödesdigrare, framlade ett kompromissförslag i hopp att kunna ena de stridande meningarna. Som vi vet, var det förgäves. Jag vill också erinra om det försök att få till stånd, ett vänsterförbund med samling kring några få frågor som av Frisinnade Kvinnor försöktes i samband med dåvarande Frisinnade Ungdomsförbundet. Också den ansträngningen, att söka ena de båda skilda frisinnade — respektive liberala riktningarna, blev utan resultat. Att i detta sammanhang tala om en "emancipation in absurdum" är något väl starkt.

Sedan försöket att få till stånd ett vänsterförbund strandade, har ju en meningsskiljaktighet, och en mycket bestämd sådan mellan Frisinnade Kvinnors Riksförbund å ena och liberala-folkfrisinnade partierna å andra sidan uppenbar sig, jag menar den borgerliga samlingen.

Frisinnade Kvinnors Riksförbund uttalade sig inför andrakammarvalen 1928 för ett radikalt reformprogram och som en konsekvens av detta program mot företeelsen *borgerlig samling*. Att ha en bestämd politisk uppfattning och våga stå för denna uppfattning brukar vara en mycket legitim företeelse i det politiska livet. Att folkfrisinnade och liberala partierna skulle ha något slags monopol på Frisinnade Kvinnors stöd vid val tillfällen *oberoende* av överensstämmelse i åsikter beträffande en så viktig punkt som borgerlig samling, smakar väl ändå något av den diktatur, som enligt Eskilstuna-Kurirens utsago så ymnigt frodas inom Frisinnade Kvinnors Riksförbund.

I en organisation är det ju vanligt, att den meningsriktning, som företrädes av majoriteten, också blir avgörande för respektive grupps allmänna riktning vid olika tillfällen. Det förhållandet, att en minoritet in-

Riksdag efter riksdag stiftar en massa lagar för att förbättra eller försäkra den tillfällige jordägarens eller jordbrukarens ställning, men någon lösning av jordfrågan av i dag medför det icke. Och om ingen genomgripande förändring vidtages, kommer utvecklingens egen sunda, fast hänsynslösa reaktion att bröstångas ta ut sin rätt. Därigenom bringas förhållandena för lång tid framåt ur jämvikt, både de förfördelade, den förfördelade och hela samhället bli lidande. Är det ett sådant tillstånd, de samhällsbevarande önska invänta? Eller tänker man: "nog går det i min tid."

Man önskar inte något statsingripande inom jordbruket, kanske någon invänder. Alldeles riktigt! Men det är inte så frågan ligger till. Här gäller det att skydda jorden för missbruk, som enskilda intressenter och företag genom spekulation och kreditgivning gjort sig skyldiga till. Det tillkommer ovillkorligen det allmänna. Därför måste samhället få medbestämmanderätt i avseende på jordvärdets reglerande och möjligheten att skuldsätta jord.

om nuvarande liberala partiet i hög grad ogillar det insläende på den borgerliga samlingens väg, som partiet vid senaste valtillfället funnit sig föranlåten att välja, har naturligtvis så länge minoriteten ännu icke blivit majoritet inte kunnat förhindra denna inriktning. Lika litet kunde inom Frisinnade Kvinnors Riksförbund en minoritet huvudsakligast lokaliserad till Göteborg, förhindra denna organisations ställningstagande i helt motsatt riktning. Att sedan denna minoritet icke velat finna sig i sin minoritetsställning, utan begärt sitt utträde ur huvudorganisationen, kan naturligtvis i detta sammanhang endast beklagas.

Att en visserligen betydelsefull, men dock så pass tidsbetonad företeelse som valparollen inför andrakammarvalen 1928: "mot borgerlig samling", kunnat föranleda Göteborgsföreningen, som enligt sin i pressen avgivna deklaration ännu i princip omfattar hela riksförbundets program, att begära sitt utträde, låter en ana djupare meningsmotsättningar än själva den formella brytningen ger vid handen. I valet mellan avstående från deltagande i riksdagsmannavalet under borgerlig överpartibeteckning eller brytning med huvudorganisationen valde man det senare. Själva detta ställningstagande innebär ju i och för sig en värdesättning, en värdesättning av Riksförbundet och dess arbete, som i varje fall icke alla medlemmar inom Föreningen Frisinnade Kvinnor i Göteborg kunnat göra till sin. Så snart full klarhet erhållits om det betydelsefulla steg Göteborgs styrelsen å föreningens vägnar tagit (något officiellt meddelande har icke kommit föreningsmedlemmarna till del) anmälde en del medlemmar omedelbart sitt utträde ur föreningen.

I varje fall har det icke varit alla medlemmar, som efter Göteborgsföreningens brytning, funnit sig ha anledning avskära bandet med Riksförbundet. Vid sammanträde för någon tid sedan med intresserade beslöts också bildandet av en ny lokalorganisation av Frisinnade Kvinnors Riksförbund i Göteborg.

De, som i likhet med under tecknad i åtskilliga år haft tillfälle att på nära håll följa såväl liberala partiets som Frisinnade Kvinnors Riksförbunds arbete, har icke kunnat undgå att anställa en del jämförelser. Medan inom liberala partiet pessimismen, negativismen alltmer tycks breda ut sig, tycks bli stagnerande (en utveckling som mitt gamla liberala hjärta med smärta varje gång måste konstatera) har inom Frisinnade Kvinnors Riksförbund pågått ett intensivt nydanings- och orienteringsarbete i förhållande till tidens stora frågor.

Till sist ett exempel på den inställning till tidens spörsmål, som för närvarande utmärker Sveriges Liberala Parti och som avgjort skiljer detta från Frisinnade Kvinnors Riksförbund. Vid landsmötet i Göteborg i juni förra året framhölls från enskilt håll frågorna: arbets-samverkan inom industrien och en förutseingslös undersökning i försvarsfrågan såsom två av dagens alla mest brännande spörsmål. Trots sympatier på landsmötet, fanns hos ledningen inget verkligt intresse för sådana nymodigheter, varför de bortstodades vid den efteråt företag-

Kurs i gymnastik med lek och idrott

för folk- och småskolelärarinnor anordnas av

Svenska Kvinnors Centralförbund för Fysisk Kultur (S. K. C. F. K.)

i Strängnäs 13 Juni—3 Juli 1929.

Ledare: Gymnastikdirektörerna Ingrid Holm, och för idrotten Eugén Bolmstedt
Kostnad för hela kursen Kronor 145.— (Däru i anmälningsavgift Kr. 5.—)
Ansökan sändes (senast den 5 maj) till S. K. C. F. K. Idrottsutskottet under adr. Gymn.
Dir. Ingrid Holm, Kungsbroplan 1 Stockholm; förfrågningar rör kursen likaledes.

SÖDERMANLANDSENSKILDA
BANKDEPOSITIONS- KAPITAL- &
SPARKASSERÄKNING

mot högsta gällande ränta

Solidarisk Bank. Grundad 1865.

TANDLÄKARE

Tandläkare
Albert Almgård

Medlem av Sthlms Tandläkarförening
Mottagning efter överenskommelse
Södermalmsgatan 8. Tel. S. 1962.

Tandläkare
Gunnar Wijkström

Odengatan 90. Tel. 84070. Vardagar
10-1, 5-7, 30. Lördagar 10-1. Sönd-
dagar 12,30-1,30. Kostnadsfri rådföring

DET TRIUMFERANDE HÖGA RÅDET

En porträttstudie

Frälsningsarmén är frälst! Där-över äro vi glada. Bramwell Booth är offerad, men det är bättre att en man dör för folket än att hela folket förgås. Bramwell Booth har fått ett värdigt slut på sin ädla frälsningsbana. Skada blott att han ej villigt lät sig korsfästas som det en frälsningshövding anstår.

Och nu när faran är överstånden och hären räddad, lät oss kasta en blick på Höga rådet, på det triumferande Höga rådet. En kritisk blick, om jag får be. Jag såg ett porträtt av de höge herrarna mitt uppe i brinnande strid, och kritiken vaknade, men jag hade ej hjärta att uttala den just då. En för livet kämpande människa kan jag ej gärna lugga i kragen och förebrå att hon glömt infria sin skuld till mig. Jag måste vänta och se om hon lyckas rädda livet först. Sedan är stunden kommen att kräva henne.

Nu plockar jag fram porträttet igen och här ligger det framför mig. Ett intressant porträtt. Tre svenskar, en norrmann, tre holländare, en fransman, en japan, en hindu, resten engelsmän, amerikanare och australienare. Jag börjar räkna gubbarna: en, två, tre . . . femtiosju, femtioåtta, femtionio, sextio. Jämt sextio. Är det män allihop? Nej, på mitten i första raden stå tre bonetter och Eva Booth tittar fram ur den allra största. Vid hennes vänst-

na slutredigeringen av valprogrammet. Liberala partiet har i detta sammanhang knappast anledning prisa sin lednings framsynhet. Den samförståndslinje för vilken ingen plats fanns på liberala partiets program har sedan framgångsrikt tagits upp av en högerregering och nu först sedan linjen fått officiellt erkännande från alla håll är man mogen för den vid en liberal vecka i Sörmland.

Vad den andra frågan beträffar, kan man väl säga, att knappast någon varit så intensivt debatterad vare sig i pressen eller allmänna diskussioner som den om revolutioneringen på flyg- och gasvapnets område och de därav ändrade betingelserna för vårt försvar. Det skulle enligt mitt förmenande knappast skadat liberala partiets prestige, snarare tvärtom, om man från liberalt håll velat gå in för att ta upp denna fråga helt från grunden.

Vad än man vill säga om Frisinnade Kvinnors Riksförbund, stillastående, förnämligt avståndstagande från dagens pockande frågor kan man i alla fall icke anklaga dem för. För egen del vet jag i närvarande stund ingen politisk organisation, som visat sådan lyhördhet för vad som rör sig i tiden, som har vad jag skulle vilja kalla öppna fönster mot samhällslivets alla företeelser, som just Riksförbundet. Att sedan ur tidens ström söka utkristallisera de allmängiltiga lösningarna, det är en uppgift, som borde ske i samspel, i samarbete med alla de krafter, som

ra sida sitter Johanna van de Werken, holländska, som nått kommandörsvärdigheten efter fullödig helig strid i Indien, Bortre Indien och Schweiz. Den tredje kvinnan är söta lilla mrs Trounel, territoriell ledare i södra Indien, "den bästa av Indiens tre kommandörer", som jag hörde henne beskrivas av en indisk manlig officer.

Frälsningsarméns Höga råd samlat för första gången i Arméns historia, i jan. 1929 bestod alltså av tre kvinnor och femtiosju män? Leke alldeles. Det fanns ännu tre kvinnor som icke behagade infinna sig till foto-graferingen, damerna Booth tillhöriga Bramwell Booths familj, hans hustru och två äldsta döttrar. Subtrahera vi de fyra boothska damerna från de sex kvinnorna, återstår två kvinnor, som steg för steg kämpat sig fram till befälshavareposter i Frälsningsarmén. Två kvinnor mot femtiosju män.

Hur många män fanns det i Stora rådet i Jerusalem? Vet inte. Hur många kvinnor fanns det? Det vet jag. Ingen.

Fröjden eder, I kvinnor! Tiden har varit eder nådig. Höga rådet i London räknade sex kvinnor, lät vara att fyra voro av Davids hus och endast två tillkämpat sig sina rådsplatser i ärlig strid.

Världen har gått ett par steg framåt på de senare par tusen åren, och Frälsningsarmén har kommit så långt, att kvinnan står till mannen som 2:57. Om vi räkna mannen som stående i parikurs, så står kvinnan i 4 % kurs.

Men är det den kurs, som är lagstadgad för kvinnan av Frälsningsarméns grundare?

Nej, det är det icke. I "Order och Reglementen för stabsofficerare" konstaterar William Booth att "kvinnan har en anmärkningsvärd duglighet att omhändera krigets affärer" samt anmärker att "endast en låg, avundsjuk ande, förhatlig inför Gud och människor kan tillåta att hon skulle arbeta i bakgrunden och sålunda beröva henne den heder och det erkännande vartill hon är berättigad." Fördenskull, vägen öppen för kvinnan! Hela den hierarkiska stegen står till hennes förfogande, och det står henne fritt att kliva så högt hon kan.

"Den framstående roll", heter det i Order och Reglementen för fält-officerare", som kvinnan spelat i vår historia och det oerhörda infly-

verka i samma riktning. Frisinnade Kvinnor har så vitt jag vet aldrig pretenderat på att för sin del sitta inne med de slutgiltiga lösningarna. Eskilstuna-Kuriren beklagar att inget samarbete med Frisinnade Kvinnors Riksförbund kunnat komma till stånd. Inga beklagar detta kanske mera uppriktigt än just de frisinnade kvinnorna. Men för verkligt samarbete fordras mer än en valteknisk åtgärd vid ett riksdagsmannaval. Det fordras åtminstone så mycket av samstämmighet i åsikt att en gemensam plattform kan uppnås, från vilken sedan samarbete åtminstone i några få frågor kan komma till stånd.

Av vissa tecken att döma ser det ut som om i en del samhällsfrågor tiden arbetade oss i händerna. På några år kan mycket hinna att ske, även i fråga om förändrad syn på samhällsföreteelserna. Skulle mot förmodan efter någon tid varje möjlighet att uppnå en gemensam plattform vara utesluten, ja, då är tiden inne att söka orientering åt andra läger, där större förutsättningar för samstämmighet i samhällsinriktning äro för handen.

Göteborg i mars 1929.

Karin Cardell.

Ett stridsrop

Det hände något i Göteborg onsdagen den 20 mars. Fredsföredrag av Red. Sven Backlund hade det stätt i tidningarna. De som avhållits från att gå dit, därför att "fredsföredrag" låter så tråkigt, de hade utblivit i onödan.

Det stod en människa i en talarestol, helt vanlig och litet otymlig. Hur han började vet man inte — bara att huvudstupa var man där, mitt i ämnets brännpunkt, den mäktiga rösten över en, kring en; gesteras livliga, häftiga spel, oändligt uttrycksfullt i dess självföröglömmelse, fångslande, understrykande där röstresurserna inte ville räcka till för hjärnans blixtnabba intentioner — tankarnas virvlande, brändfulla ström svepande in mot åhörarnas egna tankevägar, dragande dem med sig på en svindlande, hisnande världsflykt — — — det var intet att se mer av en människas skröpliga hölje i talarstolen — det var människans själ, den fria, tänkande, gudaborna människans själ, djärv, skön —

Fredsföredrag, nej ett stridsrop var det, ett skallande stridsrop, levande, lidesefullt: människa vakna upp och se dig omkring i världen, se och förnim hur din underbara teknik, den otroliga materiella utvecklingen av ditt samhälle rusat förbi dig själv — hur du står där med uppfattning och tankevanor kvar i medeltiden — människa, fatta då löseriets, tragiken, vanvetet i att samtidigt tjäna två oförenliga principer: samarbetets och röveriets, enandets och isoleringens, värmandet av livet även i dess svagaste, mest elända former och förintandet av det livsdugligaste, yppersta.

Nutidsmänniska, med dina hittills oanade rekordprestationer, med ditt stundom sublimala dödsförakt — du har dock neurosen i blodet, ångesten i blicken — varför? *Klyvningen i din livsföring*, dess oförenliga motståndningar, dess strid emot all logik, allt förnuft — det hämnar sig. Hybris hänler redan bakom din bild i spegeln — av splittrade människor bli splittrade riken, vanmäktiga, döda, utstrukna ur historien. Och dock! Vad skulle inte än kunna ske! Om Norden låte "sin andes stämma" ljuda i världen, anammade lösenordet som är: *männklighet* — och grep sig an med befrielsen, som är världsbefrielseorganisation.

Äro vi inte ett folk av teknici och

tande, som hennes begåvning och självförsakande arbete vunnit åt oss, böra för framtiden likaväl som i det flydda tillförsäkra henne en plats både i råds-kammaren och på slagfältet — — —. Må det därför vara tydligt förstått att kvinnan är berättigad att intaga befälsposter."

En morgon kl. 4 i samma vecka, då fru Booth dog, kallade hon sin man till sig för att säga honom något hon hade på hjärtat. Det var en färdig, att den kvinnliga frälsningsofficeren ej skulle kunna hävda sin höga ställning, sedan fru Booth ej längre fanns där för att strida för henne. William Booth tröstade sin döende hustru och lovade att vad i hans förmåga stod, det ville han göra för befästandet av sin hustrus livsverk. Och han höll sitt löfte och lagstiftade om kvinnan helt i sin hustrus anda. Kvinnan har all orsak att vara nöjd med Frälsningsarméns konstitutioner.

Men den praktiska tillämpningen av dem lämnar åtskilligt övrigt att önska. Inte bara Höga rådet var fattigt på kvinnor, även den högre staben i de olika länderna är fattigt på kvinnor. Se bara på Sverige! Här finnas två kvinnor som departementschefer, och det är över sådana departement, som sysslat med kvinnligt arbete och räknas utslutande kvinnor. En man kan ej placeras där, eljest hade han varit där. Lita på det! De kvinnliga officererna i Sverige överflygla väl

organisatörer, av natur och klimat fostrade att ordna framåt — på lång sikt — äro vi inte mer individualister och samtidigt mer "sociala" än andra folk? Fastän ett litet folk, ha vi inte en uppgift att fylla?

Drömmen är strålende, målet svindlande: ett enat Norden i spetsen för kampen mot kriget — för mänskligheten! Att äntligen skaka av sig dubbelheten, som i samma budget åskar anslag till folkhälsans befrämjande och till förberedelse för förintande av liv. Att icke nöja sig med att vara ett avrustat land, som lever högt på sin krigsindustri (Bofors), till tjänst för den rustande (eller otjänst.)

Nej, icke för att kasta av någon börda, icke för att slippa offra något, må vi vägra krigstjänst och lägga ned vapnen — men för att ta på oss nya bördor, men bördor med mening i — ansvaret för vår kulturs väl och ve, ansvaret även för andra folk, genom att sätta in vår yttersta kraft på att genomföra konsekvenserna av vår uttalade fredsvilja.

Hur ringa och förtryckt en människa än är — hon har dock till sist ett att kasta i vägskålen — sitt liv. Gäller valet till sist att offra sitt liv på hatets altare eller på den mänskliga samhörighetens? Kvinnor, som vilja ha hjältar, sen till att i fören heroismen ut ur kriget, in i livet. — Mödrar, aldrig ta vi bort kriget ur en försoffad värld.

Men kanske — ja säkert — ur en värld med alla krafter spända i intensivt arbete, där tron på det godas seger är trotsig och brinnande — där själarna äro levande — levande — — —

Det skulle vara mycket oriktigt att kalla detta ett referat av Sven Backlunds föredrag; det gav för mycket för att kunna refereras. Detta är endast ofullständiga reflexer av mina egna intryck, fritt nedkastade på papperet, för den möjlighet till tankeöverföring, som kan ligga i varje verklig upplevelse.

Göteborgs socialdem. kvinnoklubbar hade anordnat det möte, vid vilket ovanstående föredrag hölls. Omkring 300 personer voro närvarande. Arbetarinternationalens adress till den förberedande avrustningskommissionen i Genève antogs enhälligt. Göteborg 21 mars 1929.

Rut Adler.

Vårspalten

Hattar och Scarves

Senaste nyheter!

Hilma Malmströms Estr.

Firma Hanna Anderson's

Modeaffär

Telefon 7515

KUNGGATAN 35 11

Alltid nyheter i

KAPPOR
och Klädningar

Kappaffären **Elite**
Tel.
105935, 205835

Hjalmar Olofsson
Drottninggatan 71 C

VÅRENS NYHETER I
Handskar och Vantar
inkomna i

City Handskmagasin
Västerlånggatan 24
Tel. N. 4298

Vårens nyheter
i Siden och Ylle
nu inkomna hos

Sidencarlson
Drottninggatan 61
Regeringsgatan 40

VÄSKAN
som passar Eder finnes
hos
EKMANS Efr.
(E. NILSSON)
Beridarebangatan 19
Tel. 1014

Det största strumpurvalet
erbjuda våra 6 specialaffärer.

Bredenberg
& Co
Hamngatan 30 Drottningg. 26
Hamngatan 16 Hornsgatan 54 A
Humlegårdsg. 14 Kungsgatan 39

Vi ändra
sorgklänningar
på dagen

Alltid det senaste
Sorghattar och sorgslöjor

Leja-Magasinet

Stockholm

BOSTON

Forts. fr. sid. 1.

nämligen vår tro och vårt människovärde, sedan man nu tagit ifrån oss så gott som allt vad den ena människan kan taga från den andra," skrev Vanzetti i sin nådeansökan till guvernören kort före avrättningen. Läsaren av boken får klart för sig det som var och en som följde dramet under dess gång också fick, att just detta var vad de båda männen också lyckades med, att behålla sin tro och sitt människovärde. När man slutligen på bokens sista sidor följer Sacco och Vanzetti till elektriska stolen, är det inte på något vis pinsamt och beklämmande. Det är naturligtvis upprivande men det är också högtidligt. Högtidligt därför att Sacco och Vanzetti förstod att dö tappert och "le och tala sanning i det sista", högtidligt därför att det då var klart för dem och deras vänner, att de med sin död uppnått något högre än vad de skulle uppnått genom det frikännande, om vilket de sju årens kamp hade stått. De hade fått blotta ihålligheten i ett rättsväsen som tjänar de besittandes intressen, de hade fått bli till ett tecken för de undertryckta i hela världen.

Kritikern talar här fullt medvetet om Sinclairs bok, som om den vore identisk med det historiska förloppet. Han kallar boken själv en historisk roman, men en roman är den knappast. Hjältarna såväl som boparna: åklagaren, domaren och guvernören i staten Massachusetts, uppträda med sina verkliga namn, och historien följer i detalj det verkliga förloppet i den mån det står att rekonstruera ur förhandlingarna, ur pressen, ur de två anklagades tal, brev och skrifter och de delaktigas berättelser. Romaninslaget skulle då vara de två kvinnorna ur Bostons förnåma värld, som under sju år gå helt upp i Saccos och Vanzettis sak. Men även de äro ju på sätt och vis historiska, ty det är ju ett faktum att bostonaristokratin, som lät detta justitiemord ske, inom sig hyste överlöpare till andra sidan, som med sitt trotsiga mod att arbeta och lida för rättvisa fortsatte den ärorika tradition, som Nya Englands grundläggare skapat och deras efterkommande svikit.

Så nära följer Sinclair en stor och tragisk verklighet, att boken står och faller icke med sitt litterära värde utan med sitt sanningsvärde, något som väl här är ett och detsamma. Sinclairs egen insats framträder huvudsakligen genom den utomordentliga skicklighet varmed fakta ställas i relief till varandra och orsakssammanhangen blottas. Under hela sitt författarskap har han tränat i denna konst och har han samlat erfarenheter och vässat sin indignation. I själva verket är han en ganska farlig fiende. Han är oerhört ihärdig. Han nöjer sig inte med att dra fram typiska exempel på hur vid denna rättegång sanningen misshandlades, komprometterande vittnesmål framsuggerades och fördelaktiga vittnesmål nerstades. Han drar fram vart enda fall av partiskhet och rättskränkning, till dess att boken sväller ut till sina tusen sidor och läsaren kan alla knep i lagvrängning och sanningars fördöjande som existera.

Redogörelsen har för den som skriver detta fyllt ut många luckor i sammanhanget och besvarat många

frågor. Man möter naturligtvis många uppgifter om vilka man som utomstående icke har någon möjlighet att döma, men om vilka man kan säga att de bära sanningens prägel och passa in i sammanhanget. Man får veta att polisen i staten Massachusetts under tiden för de två mordena, d. v. s. 1919 och 20 arbetade inte bara med spioner inom anarkistvärlden utan också med provokation. För att skapa stämning mot anarkisterna och rättfärdiga häktningar, tortyr och deportationer fingerade man bombattentat så arrangerade, att de icke skadade någon och gärningsmännen aldrig upptäcktes. Detta förklarar också varför Sacco och Vanzetti ljögo vid häktningen rörande sina förhållanden, de voro rädda att de skulle råka illa ut som propagandister och spridare av revolutionära skrifter.

En annan sådan upplysning är den att de två männen dömdes på grund av hemliga upplysningar som aldrig kommo fram för offentligheten. Försvaret ville sätta igång en grundlig undersökning för att få tag i de verkliga brottslingarna. Sacco och Vanzetti förbjödo det. "Varför skola några stackare som äro offer för ett orättfärdigt system jagas upp och dö för vår skull?" sade de.

Många omständigheter i detta drama äro högst egendomliga. Till exempel denna: film och radio, dessa kapitalismens tjänare, hade sammanträdesvis beslutat att icke en bild eller ett ord om Sacco och Vanzettisaken skulle gå ut genom dem. Men dessa hjälpmedel förutan vann denna sak en större offentlighet än någon annan rätts historia har gjort, och praktiskt hela världen reagerade emot domen och dess verkställande. Den förnåma mobben satte en ära i att sätta sig över världens dom, men amerikanska turister i Paris funno för gott att tala tyska augusti 1927 för att inte bli utsatta för obehag!

I sin allmänna syn på denna historia följer Sinclair helt och hållet Vanzetti. Liksom denne anser han att de två voro offren i en klasskamp, att de dömdes därför att de reste sig upp mot samhällets förtryck av de svagare, särskilt av de främmande immigranterna. Han anser med Vanzetti att de måste fällas, därför att upphetsningen mot de röda var särskilt stark just under tiden för domen och att de måste dö, hur många bevis på deras oskuld som än framlades, emedan staten Massachusetts vägrade erkänna att dess rättsväsen icke var fullkomligt.

Och liksom Vanzetti anser Sinclair att hela denna tragedi syftade

Har Ni läst
den nya tidskriften

Quo Vadis?

Dess motto:

»Individens problem —
— världens problem»

Ur marsnumret:

ATT TÄNKA. Henry Ford.

EN VISION AV LIVET. J. Kriskamurti.

EN TIMME MED DOMAREN
LINDSEY.

REAKTIONEN MOT RELIGIONEN

Rabindranath Tagore.
Säljes överallt. Pris 85 öre.

Mötesplatsen

Sedan föreningen *Frisinnade Kvinnor i Göteborg* utträtt ur riksförbundet beslöt intresserade bilda en lokalavdelning av Riksförbundet för att en dylik icke skulle behöva saknas för Göteborgs vidkommande. Vid sammanträde den 20 febr. konstituerades alltså Göteborgsavdelningen av F. K. R. och av interimskommittén framlagda förslag till stadgar antogs. Till ordf. valdes fr. Greta Cardell. Övriga styrelseledamöter blevo: fru Rut Adler, fr. Alice Bergdahl, Virginia Raymond och Märta Bergqvist, med fr. Nanny Rydberg och Sigrid Olsson som ersättare. Till revisorer valdes fr. Stina Lind och Selma Bergqvist med fr. Elsa Skäringer och Hanna Holmberg som ersättare.

Vid sammanträdet höll fr. Märta Bergqvist föredrag om "Episoder och milstolpar i kvinnörelsens historia." Som diskussionsämne vid senare sammanträden föreslogos: "Hur skapa en internationell opinion mot kriget?" med fil. mag. Nanny Rydberg som inledare, samt "De sociala förhållandenas betydelse för samhällets lugna utveckling" med fr. Karin Cardell som inledare.

Vid av föreningen utlyst sammanträde den 13 mars höll Rektorn vid Medborgarskolan på Fogelstad Fr. Honorine Hermelin föredrag över ämnet: "Ha vi ett samhällsideal?" Vid föredraget, till vilket även utomstående intresserade inbjudits, möttes Rektor Hermelin av ett talrikt och intresserat auditorium, som avtackade föredraget med livliga applåder.

Föreningen planerar till början av april ett föredrag av godsägare Elisabeth Tamm

*

Skåneförbundet av *Frisinnade Kvinnors Riksförbund* höll årsmöte i Eslöv den 24 mars under ordförandeskap av fru Elsa Nordlund, Kristianstad. Efter redogörelse för förbundets verksamhet föregående år och efter föredragande av revisionsberättelsen beviljades ansvarsfrihet åt styrelsen. Därefter förättades styrelseval, varvid till styrelsemedlemmar valdes: fru Elsa Nordlund, Kristianstad, ordf., advokat Elisabeth Nilsson, Malmö, fil. kand. Hulda Lundh, Ystad, fru Maria Benediktsson, Hälsingborg, fröken Anna Jönsson, Lund, fru Louise af Ekenstam, Lomma och fröken Hildur Persson, Kristianstad, med fröken Annie Weibull, Landskrona, fröken Florida Holm, Trälleborg och fru Emilia Jönsson, Fridhill, som suppleanter.

Till centralstyrelseledamöter utsågos fru Elsa Nordlund, advokat Elisabeth Nilsson och fröken Hulda Lundh, med fröken Weibull, fröken Lisa Ljunggren, Trälleborg, fru Stina Persson, Malmö, fröken Anna Jönsson, Lund, fru Elin Mechelsen, Kristianstad och fröken Agnes Stenberg, Hälsingborg som suppleanter. Revisorer blevo fru Stina Pers-

son, Malmö, och fröken Anna Lundborg, Lund, med fröken Signe Fredholm, Malmö och fröken Thyra Johansson, Lund, som suppleanter.

Under 1928 hade "Fogelstadstipendier" tilldelats fröken Sandberg, Kristianstad, fröken Wallman, Trälleborg, fröken Nilsson, Fogeltofta och fru Beckman, Ystad. Man beslöt samla nya bidrag till stipendiefonden och utdela stipendier även innevarande år.

Efter inledningsföredrag av advokat Elisabeth Nilsson och fil. kand. Hulda Lundh vidtog en livlig diskussion angående revidering av det s. k. Göteborgsbeslutet.

Önskemål framfördes att man måtte anordna upplysningsföredrag i sexuell hygien och rashygien. I anslutning här till antogs en resolution med instämmande i fröken Hesselgrens och fruarna Nordgrens och Östlunds motioner angående samhällsarbete för folkhälsan.

Årsmötet beslöt vidare att instämma i de krav på allmän avrustning, som framställdes i socialistiska Internationals adress till Folkförbundets förberedande avrustningskommission.

Efter årsmötet höll docenten Axel Höjer, Lund, föredrag om "Barnet som medborgare". Talaren redogjorde för barnavårdens organisation i vårt land och uppehöll sig särskilt vid de institutioner och tjänstemän, som göra insatser på barnavårdens olika områden. Han jämförde våra anordningar med motsvarande utländska och ingick på en detaljerad framställning av bristerna i svensk organisation och lagstiftning. Han påpekade hur mycket, som ännu fattades i fråga om olika förutsättningar för en sund uppväxt, innan barnen få de fulla medborgerliga rättigheter, som för dem ur samhällets synpunkt måste krävas. Det bristande gehör, som barnavårdens krav möta på bestämmande håll inom förvaltande och anslagsbeviljande myndigheter, och dess orsaker betonades i anslutning till Kongl. Maj:ts avslag på framställning om tillsättande av en skolläkarechef.

Blekinge länsförbund av F. K. R. höll söndagen den 24 mars sitt årsmöte hos förbundets ordf. fröken Ebba Holgersson i Vång. Över 20-talet intresserade representanter för F. K. R. hade mött upp och dryftade livligt de många frågor, som stodo på dagordningen. Mesta tiden ägnades, som naturligt var, V. U:s skrivelse angående F. K. R:s framtida uppgifter. Fröken Holgersson klarlade i ett längre anförande hur frågan ligger till, och under den diskussion som därefter följde, enades de närvarande om att åt fröken Holgersson överlämna framförandet av årsmötetsdeltagarnas uppfattning vid kommande centralstyrelsemöte. Av diskussionen framgick att Blekinge länsförbund ser ljus på F. K. R:s framtid.

Jesus som en anarkist som de, spottad på och dödad som de. Men jämförelsen gav sig spontant för massor av människor redan hösten 1927. Och så underligt kan det vända sig, att det blev dessa två ateister som fingoge många hittills fientliga eller likgiltiga en ny syn på Kristusgestalten i dess höghet och betydelse.

Sinclairs bok är väl icke sista ordet i Sacco och Vanzettidramat. Dess epilög är ännu ej utspelad, vi veta ännu ej var gnistorna skola tända och var de skola verka. Man väntar på att de dock en vacker dag måste tända en eld i Italien, särskilt följer en den tanken i dessa dagar, då diktatorn pressat fram ett nytt förtroendevotum av hela folket, så när som på halvtannat hundratusen modiga själar.

Sinclair har inlagt den stora förtjänsten att ha gjort historien enkelt och mänskligt tillgänglig för hela världens människor och så hjälpt att sprida det budskap den innebär.

Elin Wägner.

Bara en början

BARA EN BÖRJAN.

Erik Askund, Bonniers förlag. Titeln har inte ett dugg med bokens innehåll att göra. Titeln är endast som ett löfte av författaren att komma igen. Och må han göra det, må han komma igen. Ty trots bokens oerhörda men ingalunda osannolika realism talar ur den en själ, som av avsky för det själsliga elände som härskar i nödens kvarter och i den gängse moralens namn måste ropa ut sanningen. Ur boken talar en själ som längtar till det sunda och rena, som rasar över den skymning, som skenhelighet och nöd låter falla över arbetarbarnens själar. Det talar en man ur boken som vill ha en kamrat, en barnamor, en älskarinna, en hustru, allt i samma person. Bokens sidor formligen skriker ut, att livets vitalaste fråga, sexuallivet och äktenskapet ej längre får höljjas över med smutsiga skynken och fagra deviser.

Bara en början — heter boken. Ja må författaren komma igen, och må han då ha skakat av sig så mycket av dunsterna från nuets moralok, att han blir i tillfälle att ge mer av sin själs sunda impulser. Det gråa, det trista, det förfärliga får ej upprepas till vana. Det är de brinnande själarna, endast de, som rå på det onda.

M o a.

Senare diskuterades även möjligheten av samarbete med socialdemokraterna i vissa frågor, för dagen närmast fredsfrågan genom instämmande i den adress till Folkförbundets avrustningskommitté, som utsänts av socialdemokratiska partistyrelsen.

Årsmötet beslöt även uttala sig för fröken Hesselgrens (m. fl.) motioner angående sexualundervisningen samt protesterade emot det sätt varpå de behandlats på vissa håll i pressen och mot den avsiktliga misstolkning som givits saken.

Ordf. gav en intressant redogörelse för ett nyligen i Sthlm hållet, av Fredrika Bremerförbundet anordnat möte, där kvinnornas deltagande i fattig- och barnavård ingående diskuterats och kvinnornas insats, eller rättare, icke gjorda insats kritiserats. De av årsmötetsdeltagarna, som hade sate och stämma i sina resp. kommuners fattig- och barnavårdsnämnder, kände sig för sin del icke tröftrade av kritiken, men sporades måhända att än ytterligare öka sin insats på området.

Årsmötet, som varade från 11 fm till 6 em., avslöts med gemensam middag i det gästfria Vång, aväten under "sol ute och sol inne". Efteråt följde samkväm med sånger och visor, hoppfull glädje, friskt allvar och ansvar för vad dagen velat ge. En insamling till länsförbundets stipendiefond för blekingiska elever vid Fogelstadsskolan gjordes även.

Till länsförbundets styrelse valdes: fröknarna Ebba Holgersson, Johannis- aus, Maja Håkansson, Jämjöslätt, Maja Åkesson, Spjutsbygd, Hedvig Falck, Karlskrona, Magda Thulin, Ronneby, Olga Herrlin, Karlshamn, Ebba Hultqvist, Sölvesborg och fru Ingeborg Lindwall, Nätraby, med fröken Ebba Holgersson som enhälligt vald ordf. Samtliga övriga styrelseledamöter utsågos till centralstyrelsesuppleanter

Av årsberättelsen framgick att länsförbundet tidigare försökt samarbeta med liberaler och folkfrisinna, ett samarbete som dock, efter beslutet om borgerlig samling, omöjliggjordes. Revisionsberättelsen visade bl. a. att ur länsförbundets valfond lämnats 100 kr. till F. K. R:s valrörelse under 1928.

RÄTTELSE.

I anonsen om Arbetarnas Kulturhistoriska Sällskap i nr. 12—13 av Tidevarvet förekom ett tryckfel. Där stod: "Arbetarnas Kulturhistoriska Sällskap Vetta". Skall vara: detta.

Ha sina nerver i sin hand kan även den känsligaste och försagdgaste om han vid behov tar en Instantine, nervlugnande pastill, som oförmärkt kan intagas när som helst (även utan vatten). Instantine är ocksåkligt, ej »vanbildande». Köp en ask på närmaste apotek i dag.